1st online international CONFERENCE

THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIAL EDUCATION

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

FERGANA STATE UNIVERSITY

ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

FOREIGN LANGUAGES FACULTY

ЧЕТ ТИЛЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ

THE ENGLISH LANGUAGE DEPARTMENT & THE DEPARTMENT OF METHODS OF TEACHING ENGLISH

ИНГЛИЗ ТИЛИ КАФЕДРАСИ ҲАМДА ИНГЛИЗ ТИЛИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ

THE 1ST ONLINE INTERNATIONAL CONFERENCE ON

“THE IMPORTANCE OF USING INNOVATIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND TRANSLATION PROBLEMS”

“ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ТАРЖИМАШУНОСЛИК МУАММОЛАРИ”

МАВЗУСИДАГИ I ХАЛҚАРО ОНЛАЙН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ МАТЕРИАЛЛАРИ

ТЎПЛАМИ

COLLECTION

OF ARTICLES AND CONFERENCE MATERIALS

Fergana, Uzbekistan 15th June, 2020

THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIAL EDUCATION

FERGANA STATE UNIVERSITY

FOREIGN LANGUAGES FACULTY

THE ENGLISH LANGUAGE DEPARTMENT
&
THE DEPARTMENT OF METHODS OF TEACHING ENGLISH

THE 1ST ONLINE INTERNATIONAL CONFERENCE ON

“THE IMPORTANCE OF USING INNOVATIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND TRANSLATION PROBLEMS”

JUNE 15, 2020

COLLECTION

(OF ARTICLES AND CONFERENCE MATERIALS)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ЧЕТ ТИЛЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ

ИНГЛИЗ ТИЛИ КАФЕДРАСИ ҲАМДА ИНГЛИЗ ТИЛИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ

“ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ТАРЖИМАШУНОСЛИК МУАММОЛАРИ”

МАВЗУСИДАГИ I ХАЛҚАРО ОНЛАЙН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ МАТЕРИАЛЛАРИ

ТЎПЛАМИ

2020 йил 15 июнь

РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН
МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

ФЕРГАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

КАФЕДРА АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И

КАФЕДРА МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

СБОРНИК

(СТАТЕЙ И МАТЕРИАЛОВ)

I МЕЖДУНАРОДНОЙ ОНЛАЙН НАУЧНОПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

НА ТЕМУ «ВАЖНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ И ПРОБЛЕМ ПЕРЕВОДА»

2020 г. 15 июнь

П.ҚОДИРОВНИНГ «ОЛМОС КАМАР» ВА Ю.ТРИФОНОВНИНГ «АЛМАШИШ» АСАРЛАРИДА УРБАНИСТИК ЖАРАЁНИНИНГ МУШТАРАКЛИК ХУСУСИЯТЛАРИ.

(Ходжиметова Д.Д, Джалматова З.Д. Жиззах давлат педагогика институти)

Аннотация

Мақолада таниқли ўзбек адиби П.Қодировнинг “Олмос камар” романи ўрганилиб ва уни бошқа урбанистик йўналишдаги эпик асарлар, аникроғи, Ю.Трифоновнинг «Алмашиш» асари билан қиёсий тахлилига бағишланган.

Калит сўзлар:бадиий-фалсафий концепция**,** адабиётлараро муштараклик, маънавий омиллари, расмий тарзда, ғайриинсоний хусусиятлар.

Ҳар қандай бадиий асар биринчи навбатда ижодкор истеъдоди, унинг ҳаётни кузатиши, ўрганиши, бадиий таҳлил ва талқин қилиши натижасида юзага келади.

Шу билан бирга, бадиий асар инсоният маданий ва бадиий меросини ижодийбадиий ўзлаштириш, муайян бир адабиётдаги эстетик анъаналар, тажрибаларни давом эттириш, ривожлантириш, шунингдек, бошқа миллий сўз санъатларида мавжуд бўлган ютуқлар, имкониятлардан таъсирланиш, қабул қилиш маҳсули тарзида ҳам яратилади.

Бадиий асарнинг ижод маҳсули сифатидаги ўзига хослиги, қиммати, адабий жараёндаги ўрни кабиларни чуқурроқ англаш учун уни бошқа ҳудуд асарлари билан қиёслаш муҳим аҳамиятга эга.

Бу ҳақда қиёсий адабиётшуносликнинг катта вакилларидан бири адабиётлараро муштараклик таълимотининг асосчиси Д.Дюришин шундай ёзади: "Муқояса қилмасдан туриб, ҳатто бир миллий адабиёт доирасида ҳам бадиий жараён динамикасини тушиниш, меросийлик, анъаналарнинг алмашуви, бадиий қадриятларнинг ичига кириш душвор". [2]

Жаҳон халқлари маданияти, санъати, адабиёти қадим-қадимдан бир-бирига таъсир килиб, бир-бирини бойитиб, тараққий эттириб келган. Бу ҳақда таниқли филолог Н.И. Конрад ёзганидай: “Инсоният узининг барча ихтилоф- тўқнашувларига қарамай маданият соҳасида ҳамиша бир-бири билан алоқада бўлган ва бундай алоқани четлаб ўта олмаган".".[4]

Бу фикр-мулоҳазалар биз таҳлил учун танлаб олган "Олмос камар" романини адабий таъсир, адабий анъана муаммолари доирасида кўриб чиқиш учун йўналиш беради.

“Олмос камар” – кўп планли, кўп тармоқли йирик эпик асар. Шундан келиб чиқиб бу романнинг бошқа миллий адабиётларда яратилган бадиий яратмалар билан алоқалари, ўзаро таъсир ва боғланишлари ҳам кўп қирралидир.

“Олмас камар”нинг асл маъноси меъморчиликка оид. Зилзила ҳудидида жойлашган Тошкент шаҳрида қуриладиган кўп қаватли бинолар олмосдай мустаҳкам қаттиқ пўлат камарлар билан мустаҳкамланади. Романнинг рамзий маъноси эса асрдан асрга, авлоддан авлодга ўтиб келаётган миллий-маънавий қадриятлар захирасини, ворисийликни ифодо этган.

Ю.Трифоновнинг “Алмашиш” повестига келсак, урбанистик жараённинг шаҳар оиласи ҳаётига таъсири ва унинг натижасида образлар миллий ўзига хослигининг бадиий ёритилиши, миллий қадриятлар, анъаналар тасвири ўзаро туташтиради.

Ю.Трифоновнинг “Алмашиш” қиссаси ҳам “Олмос камар” сингари шаҳар, шаҳарликлар мавзусида ёзилган. Қисса эру-хотин, қайнона-келин. қариндошуруғ, дўст-оғайниларнинг ўзаро муомала-муносабатлари, алоқалари асосига қурилган. Муаллиф бир оила тақдирини тасвирлаш орқали ўзи мансуб даврнинг етакчи психологик, маънавий - ахлоқий масалаларини бадиий акс эттиришга ҳаракат қилади.

Қисса сюжети йирик шаҳарда яшайдиган бир рус оиласининг квартира алмаштириши билан боғлиқ ташвишлари, ҳаракатларини қамраб олган. Асар сарлавҳаси ана шундан келиб чиқади. Аммо қисса номининг чуқуррок маъно берувчи рамзий маъноси ҳам бор.

Бинобарин, мазкур бадиий муаммо тасвирида бир-бирига ўхшамаган икки хил ечим берилган. Бундай турлича ечим ҳар бир ижодкорнинг бадиий концепцияси, қаҳрамонлар характери ва бадиий асарда ўз ифодасини топган миллий-психологик муҳит тақозосидан келиб чиққан.

“Алмашиш” ва “Олмос камар” асарлариаро муайян яқинликлар ҳақида гапирилганда, адабиётлараро муштаракликнинг асосий замини сифатида алоқавий эмас, ижтимоий, ғоявий омилларни назарда тутиш керак бўлади.

Бу омилларга, Д.Дюришиннинг фикрича, ижтимоий-сиёсий, мафкуравий қарашлар, аҳлоқ, фалсафа, санъат кабиларга хос муаммолар мажмуи киради.

Собиқ Иттифоқдаги сиёсий-мафкуравий таълимотнинг универсаллиги, ҳаёт тарзи, тафаккурдаги яқинликлар шу ҳудуддаги миллий адабиётларда яратилган бадиий асарлардаги айрим муаммолар тасвирида ўхшаш жиҳатлар, хусусиятлар, аломатлар пайдо бўлишига олиб келди. Аммо бу собиқ Иттифоқ доирасидаги айрим адабиётлар ўртасидаги адабий-бадиий алоқа-боғланишлар, ўзаро таъсир омили ҳам мавжуд бўлганлигини инкор қилмайди, албатта.

Бу қаламга олинган мавзу, муаммодаги ва шулар ечимига қаратилган ижодий принциплардаги муштараклик серқирра бўлиб, қаҳрамон, жанр, бадиий асар қурилмаси, сюжет каби эстетик категориялар мажмуини ўз ичига олган.

Икки йирик эпик асар ўртасидаги ўхшашлик романларнинг номланишидаёқ сезилади. Бу романларнинг номида асл ва рамзий маънолар мавжуд.

Адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. Т.: –Ўзбекистон, 2017.– Б. 17.
2. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. - М.: Прогресс, 1979. С.5
3. Кадыров П. Алмазный пояс: Ташкентский городской роман. Перевод с узбекского Ю. Суровцева. – М.: Советский писатель,1984. – 270с.
4. Конрад Н.И. Запад и Восток. - М.: Наука, 1972. - С. 429.\

филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD))
.. 255 ШАЙХ САЪДИЙ ВА ЎЗБЕК

АДАБИЁТИ. (Х.Жураев, А. Акбаров) 258

БИОГРАФИК ЁНДАШУВ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ МУАММО СИФАТИДА (РУС АДАБИЁТШУНОСЛИГИ МИСОЛИДА). *(Тўлаганова Санобар Панжиевна Филология фанлари доктори Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти)*
.. 260

THE PORTRAYAL OF POST-INDEPENDENCE WOMAN IN R. K. NARAYAN'S *THE GUIDE* AND NGUGI WA THIONG'O*PETALS OF BLOOD:* A COMPARATIVE PERSPECTIVE. ***(Dr. Khan Mahlaqa Afzal, Assist. Prof. in English, Dr. Rafiq Zakaria, College for Women,Navkhanda, Jubilee Park, Aurangabad-431001(Maharashtra State), India)***
.. 267

ЭВОЛЮЦИЯ ЖАНРА РОМАНА В ТВОРЧЕСТВЕ А.БЕЛОГО («ПЕТЕРБУРГ»). ***(Доц. Ким О. А.ДжГПИ)***
.. 270

РИТОРИЧЕСКИЙ ИДЕАЛ ЭПОХИ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ РИТОРИКИ.
(Гульчехра Насыровна Давлятова, доцент кафедры русской филологии, кандидат педагогических наук Ферганского государственного университета, Ширин Тимуровна Шанигматова, магистрантка)
... 273

БАДИИЙ АДАБИЁТДА МУҒАННИЙ ОБРАЗИ. ***(Гўзалхон Муҳаммаджонова, доцент, филология фанлари номзоди, ФДУ)***
.. 276

SYMBOLIC EXPRESSION IN THE NOVELS "THE PICTURE OF DORIAN GRAY" AND "THE MAN AT THE MIRROR". ***(Toirova Nargiza, PhD, Fergana State University)***
.... 279

АДАБИЙ БАҲРАМАНДЛИК. (А. Акбаров, Доцент, ФерГУ)
.. 282

О ПРИНЦИПАХ ПОРТРЕТНОЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ В РОМАНЕ Д. ДЖОЙСА «УЛИСС».
(Мухитдинова Н., PhD)
... 285

“ЭРОУСМИТ” ВА “УЧ ИЛДИЗ” РОМАНЛАРИДА ОЛИМЛАР ТИМСОЛИ. ***(Азиза Комиловна Ахмедова, катта илмий ходим Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари Университети)*** **.. 289**

ЭКЗОТИЗМЛАРНИНГ МАТНДАГИ ВАЗИФАЛАРИ. ***(И.Деҳқонов ФарДу француз тили ўқитувчиси)*** **... 291**

П.ҚОДИРОВНИНГ «ОЛМОС КАМАР» ВА Ю.ТРИФОНОВНИНГ «АЛМАШИШ» АСАРЛАРИДА УРБАНИСТИК ЖАРАЁНИНИНГ МУШТАРАКЛИК ХУСУСИЯТЛАРИ.

(Ходжиметова Д.Д, Джалматова З.Д. Жиззах давлат педагогика институти) 293

ТРАГЕДИЯ Г. ДЖАВИДА «АФЕТ». ***(Адыгезалова Малика Надир гызы, Базовый докторант, АндГУ имени З.М. Бабура)*** **... 296**

АДАБИЁТШУНОСЛИКДА БОЛА ЭЪТИҚОДИ МАСАЛАСИ. ***(Рустам Умурзаков, ФарДУ таянч докторанти)*** **.. 299**

LIDIYA BATNING “HAYOT BO‘STONI” QISSASIDA NAVOIY OBRAZI. (Yusupova Madina Egamberdi qizi, FarDU doktaranti) 301

УИЛЬЯМ ШЕКСПИР СОНЕТЛАРИНИНГ ТАРИХИЙ ТАҚДИРИ ВА МОҲИЯТИ. ***(Бўриева***